

«Осінь»

Степан Чарнецький

I

На пусте поле сонце кладеться
Лучем безсилим, тихим, блідим,
Над чорні скиби сонно снується
Тяжкий, синявий, запашний дим.

Іде по скибах з подувом вітру,
Пливе від ватри (палять пирій).
Злякана птаха плаче в повітрі,
Шо завернула з шляху в вирій...

II

Тихий сум по полі ходить,
Сині смуги диму водить,
Сів під корчиком тернини,
Задивився в сумерк днини...

Задивився на діброву,
Шо вела з дощем розмову,
І зітхає сумовито:
Де ти, літо, де ти, літо?..

III

Глибока повінь листя на городі
Пливе барвами бронзи, ржі і крові,
Блідаве сяйво сонця на заході
Дрижить, як спомин згаслої любові.

А добра осінь з сірих хмар склепінням
Жовтим завоєм вкрила всі діброви.
І перед змінним щастям і терпінням
Встелила стежку з бронзи, ржі і крові...

IV

Ходить осінь, тужить дні і ночі,
Плаче з вітром в сльоту і негоду,
Блудить в полі, закриває очі,
Жовті коси рве і кида в воду.

Ходить осінь, в вікна зазирає,
Б'є об душу спомином і плаче...
Смерк, негода, дощ на струнах грає,
А на всохлім дубі ворон кричить.

V

Прийшла до мене осінь в гори,
Прийшла у срібному завою,
Вбирала смерекові бори
Кервавих заходів луною.

На буйні трави в полонині
Стелилась жовтою іржою —
І грубі хмари темно-сині
Вела поволі за собою.

Над берегом ріки ставала,
Мов серед круч шукала броду,
І жовкле листя калинове
Метала раз у раз у воду.

VI

Село нудьгує... Дерев рядами
В глухім каміннім сні
Понурені дримають,
Димові хмари в'ються за хатами...
(А ті бліді осінні дні
Сумом лягають
В душу людини).
Непомітно з села краєм дороги
Безхатній пес біжить
В широке поле...
А вітер зжовклий лист мете під ноги
І тихо шелестить:
Гей, де ти, доле,
Де щастя години?!

VII

Осіння днина згасла... Смутно...
Сумерк надходить,
А сонця і не було...
Хтось над водою ледве чутно

Плаче-заводить:
Літо минуло...
На голі стерні місяць сходить,
А дощ з імлою

Пожовклі трави мочить...
В пустому полі вітер ходить
Та й за собою
Тугу волочить.

VIII

І рож не стало...

День у день сонце палило
Землю... Зів'яло

Все у городі,
Потому громи прийшли і тучі,
Пооббивали рожі квітучі.

І рож не стало...
І з чим я зрана
Під твої вікна прийду, кохана?

Горіли спеки і бурі вили,
Квіти в городі скрізь поломили.
І рож не стало...

ІХ
Гей, були рожі, чар-весна,
І вина лились шумно,
Де взялась осінь з-поза хмар —
І жовкне май... Як сумно —

Бурхлива молодість пройшла,
Що кров'ю в жилах грала,
Приснився сон, рожевий сон,
Всі чари доля взяла...

Було кохання. В раменах
Твоїх душа вмлівала,
Минувся май, проснився сон,
І туга лиш зосталась...

Х
Прийшов до мене спомин з давніх днів.

Грали музики, пили чари ночі,
І нісся пристрасний циганський спів,
І уста теплі були, й сині очі...

Прийшов до мене спомин, як кошмар,
І пазурями впився в мої груди,
І шепотів: йде осінь, в'яне яр,
А завтра,— гей, нас завтра вже й не буде!.